

Būvniecības valsts kontroles birojs

Darba aizsardzība būvobjektos

MK92-03 (tātad ES direktīvas 92/57/EEK) prasības par
pasūtītāja un DA koordinatoru pienākumiem

Māris Dambis
BVKB un DDVVI eksperts
INSALVO tehniskais direktors
info@insalvo.lv

15.04.2016.

Būvniecības valsts kontroles birojs

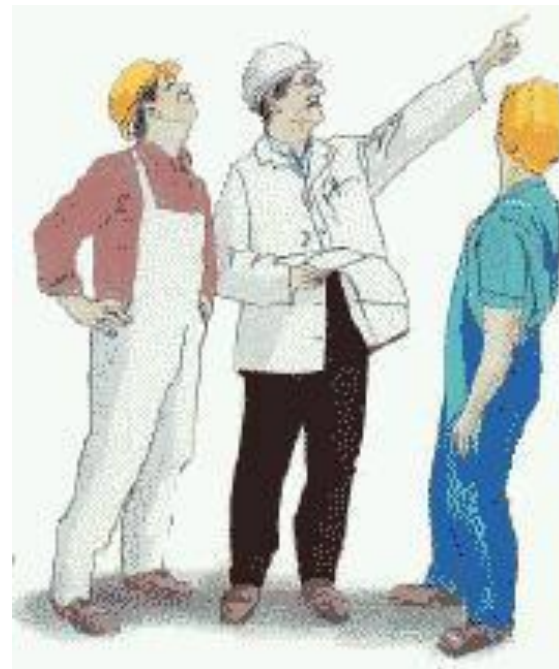
Kas ir galvenais MK92-03 adresāts?

**Padomes Direktīva
92/57/EEK**

(1992. gada 22. septembra Direktīva)

MK92-03
(25.februāris 2003.)

**Darba
aizsardzības
prasības
būvniecībā**

DA, BVKB, BŪVVALDES

Būvniecības valsts kontroles birojs

Projektēšana

Būvvalde:

- ⚠ Veic atzīmes BA par PN un BUN izpildi;
- ⚠ Pārsūta BVKB būvprojekta 4.eksemplāru;
- ⚠ nosūta BVKB būvuzraudzības plāna un BA kopiju
- ⚠ informē BVKB par izmaiņām
- ⚠ informē BVKB par vēlni piedalīties pieņemšanā

⚠ Taču: **Nav par DAP un IVD kontroli (jo MK92-03 nosaka , ka būvvaldes veic **kontroli** projekta sagatavošanas posmā arī saistībā ar MK92-03 noteikto (dokumentu esamība, atbilstība projektam, vai dokumentu izstrādātājam ir nepieciešamā kvalifikācija)**

DA, BVKB, BŪVVALDES

Būvniecības valsts kontroles birojs

Būvdarbi

Būvdarbu kontroli* veic BVKB un VDI (DA jomā)

⚠ Būtu jāskaidro, vai ir DAP un IVD, kas atbilst projekta apstākļiem, vai DAP tiek ievērots

⚠ Būtu jāskaidro, vai DAK veic DAP un IVD korekcijas, ja tas nepieciešams

⚠ būtu jāskaidro, vai DAK sniedz norādījumus

⚠ būtu jāskaidro, vai DAK ir nepieciešamā kvalifikācija

Pieņemšana ekspluatācijā

Būves ekspluatācijas uzraudzība

DA, BVKB, BŪVVALDES

Būvniecības valsts kontroles birojs

Informācija, ko būvvaldes sniedz BVKB

Objekta īpašnieks/Pasūtītājs

Būvuzņēmējs [**Galvenais būvdarbu veicējs**]

Projektētājs

Būvuzraugs

Tomēr nav informācijas par:

Jautājumiem, kas saistīti ar darba aizsardzību un tās koordināciju, kas ir būtiski, ja būvinspektori būvdarbu laikā pievēršas arī DA prasību ievērošanai

BVKB

DA būvniecībā

Regulē 2003.gada MK noteikumi “Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus (**MK92-03**)

- 1) Transponē ES direktīvas **92/57/EEK** prasības
- 2) Galvenais adresāts - pasūtītājs
- 3) Divas galvenās novitātes: –
  - a) par DA jādomā jau plānojot, tai skaitā par būves uzturēšanu,
  - b) būvdarbu veikšana jākoordinē.
- 4) Būvdarbu procesā izdala: 1)projekta sagatavošanas posmu un
2) projekta izpildes posmu;
- 5) Ja vairāki darba devēji, tad katram posmam jānorīko viens vai vairāki darba aizsardzības koordinatori: projekta sagatavošanas un projekta izpildes (abos posmos tas var būt 1 persona ar atbilstošu kvalifikāciju;
- 6) Katrā posmā koordinatoru pienākumi ir atšķirīgi

BVKB

DA būvniecībā

2003.gada MK noteikumi Nr.92

Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus

15. Projekta sagatavošanas koordinators ir šādi pienākumi:

*15.1. koordinēt ar projekta vadītāju, **galveno BV**, ABV un*

Direktīvā tā nav, jo projekta izstrādes stadijā var nebūt zināms pat GBV, kur nu vēl apakšuzņēmēji, un pašnodarbināti...

*15.2. saskaņā ar šo noteikumu IV nodaļu izstrādāt **darba aizsardzības plānu**, iekļaujot arī pasākumus attiecībā uz šo noteikumu 3.punktā minētajiem būvdarbiem;*

15.3. sagatavot atbilstošu dokumentāciju, iekļaujot informāciju par darba aizsardzības prasībām {IVD}.

Kas ar to domāts?!

BVKB

DA būvniecībā

92/57/EEK 5.pants

Projekta sagatavošanas posms: koordinatoru pienākumi

Darba drošības un veselības aizsardzības lietu koordinators(-i), ko ieceļ projekta sagatavošanas posmā saskaņā ar 3. panta 1. punktu:

- a) koordinē 4. panta noteikumu izpildi;*
- b) izstrādā vai liek izstrādāt **darba drošības un veselības aizsardzības plānu**, kurā izklāstīti noteikumi, kas jāievēro attiecīgajā būvlaukumā, ja nepieciešams, ņemot vērā rūpnieciskās darbības, kas notiek laukumā; šajā plānā ir jāiekļauj arī konkrēti pasākumi attiecībā uz darbu, kas ietilpst vienā vai vairākās 2. pielikumā minētajās kategorijās;*
- c) sagatavo projekta raksturam atbilstīgu **dokumentāciju**, kurā iekļauta attiecīgā darba drošības un veselības aizsardzības informācija, kas jāņem vērā, veicot jebkādus **sekojošos** darbus.*

BVKB

DA būvniecībā

2003.gada MK noteikumi Nr.92

Darba aizsardzības prasības, veicot būvdarbus

16. Projekta izpildes koordinatoram ir šādi pienākumi:

16.1. koordinēt DA vispārīgo principu īstenošanu, lemjot par tehniskajiem vai organizatoriskajiem pasākumiem, plānojot dažādu būvdarbu veikšanu vienlaikus vai secīgi un aprēķinot to izpildei nepieciešamo laiku;

*16.2. saskaņot un uzraudzīt DAP un **DVP** izpildi, lai nodrošinātu, ka galvenais būvuzņēmējs, darbuzņēmējs un pašnodarbinātie ievēro šo noteikumu **26.punktā** {DAL pam...*

16.3. veikt nepieciešamos darbus, kas noteikti noteikumu 15.3.a) punktā, lai nodrošinātu darba aizsardzības prasību ieviešanu; ...

Protams, ka direktīvā nav DVP, jo DA koordinatoram ir jāseko tam, lai tiktu pildīts atbilstošs DAP (tātad DVP nedrīkst būt pretrunā ar DAP), un, ja situācija to prasa, tad jāveic tajā atbilstošas korekcijas

BVKB

DA būvniecībā

2014.gada 19.augusta MK noteikumi **Nr. 500**

Vispārīgie būvnoteikumi

82. Pirms būvdarbu uzsākšanas būvniecības dalībnieki veic DA un UD pasākumus un iekārto darbavietas saskaņā ar normatīvajiem aktiem par **DA prasībām, veicot būvdarbus.**

93. Galvenā būvdarbu veicēja pienākums ir:

93.1. organizēt būvdarbus būvlaukumā atbilstoši DOP, **darba aizsardzības plānam** un DVP;

93.2. nodrošināt veikto darbību un metožu piemērotību konkrētajā būvlaukumā, darbību stabilitāti un drošību;

93.3. nodrošināt to personu drošību, kurām ir tiesības atrasties būvlaukumā;

93.4. organizēt papildu pasākumus, kas, veicot būvdarbus, nepieciešami sabiedrības drošības garantēšanai;

BVKB

DA būvniecībā

2014.Gada MK noteikumi Nr. 500

Vispārīgie būvnoteikumi

94. Pasūtītāja pienākums ir norīkot darba aizsardzības koordinatoru būvdarbu izpildes sagatavošanas posmam, kā arī būvdarbu veikšanas posmam, ja būvdarbus veic vairāki būvdarbu veicēji.

98. Visiem būvniecības dalībniekiem, kas strādā vai atrodas būvlaukumā, ir saistoši **atbildīgā būvdarbu vadītāja** rīkojumi, ciktāl to nosaka noslēgtie līgumi un darba aizsardzības koordinatora norādījumi.

5.pielikums. 10.2. ... *Par darba drošību un veselības aizsardzību būvlaukumā atbild atbildīgais būvdarbu vadītājs.*

BVKB

DA būvniecībā

MK500-14, MK529-14 utt. ...

Tātad būvvalde nemaz **nedrīkstētu** izsniegt būvatļauju (izdarīt atļaujošās atzīmes būvatļaujā), ja no iesniegtajiem dokumentiem ir saprotams, ka būvniecības darbus veiks vairāk nekā 1 darbuzņēmējs un iesniegtajos dokumentos nav informācijas par projekta sagatavošanas koordinatoru, ja dokumentos nav DA plāna (vai arī tas nav atbilstošs objektam) - arī tad, ja plānots, ka darbus veiks tikai viena būvfirma, jo pietiekami, ka paredzami būvdarbi, kas rada paaugstinātu risku nodarbināto drošībai un veselībai (uzskaitīti MK92 3.punktā); vai arī nav IVD, jo tad iznāks, ka būvniecība ir patvaļīga MK92-03 tieši nosaka, ka:

4. Šo noteikumu ievērošanu **projekta sagatavošanas** posmā kontrolē attiecīgās pašvaldības **būvvalde**, bet projekta izpildes posmā - Valsts darba inspekcija. Šo noteikumu 28.1, 28.2, 28.3, 28.4, 28.5, 28.6, 28.7 un 28.8 punktā noteikto prasību ievērošanu kontrolē arī Valsts ieņēmumu dienests.

BVKB

DA būvniecībā

PRD - būvdarbi, kas rada paaugstinātu risku (MK92 3.punkts)

Rīcība atbilstoši MK92-03 (11.p.!)

Apstākļi būvlaukumā		DAL 4.panta prasību ievērošana,	Iepriek. paziņojums	Koordinators	DA plāns	IVD
DD skaits	Darba apjoms, bīstamība					
1	Mazāk par 31 darbadienu un 21 nodarbināto vai 501 cilvēkdienu	Jā	Nē	Nē	Nē	Jā
1	Mazāk par 31 darbadienu un 21 nodarbināto vai 501 cilvēkdienu + PRD	Jā	Nē	Nē	Jā	Jā
1	Vairāk par 30 darbadienu un 20 nodarbināto vai 500 cilvēkdienu	Jā	Jā	Nē	Jā	Jā
1	Vairāk par 30 darbadienu un 20 nodarbināto vai 500 cilvēkdienu + PRD	Jā	Jā	Nē	Jā	Jā
>1	Mazāk par 31 darbadienu un 21 nodarbināto vai 501 cilvēkdienu	Jā	Nē	Jā	Jā	Jā
>1	Mazāk par 31 darbadienu un 21 nodarbināto vai 501 cilvēkdienu + PRD	Jā	Nē	Jā	Jā	Jā
>1	Vairāk par 30 darbadienu un 20 nodarbināto vai 500 cilvēkdienu	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā
>1	Vairāk par 30 darbadienu un 20 nodarbināto vai 500 cilvēkdienu + PRD	Jā	Jā	Jā	Jā	Jā

BVKB

DA būvniecībā

MK92-03 IV. Darba aizsardzības plāns

20. Darba aizsardzības plāna izstrādei ir divas stadijas:

20.1. pirmā stadija - projekta sagatavošanas posmā ietver pasākumus no projekta izstrādes sākuma līdz būvdarbu uzsākšanai;

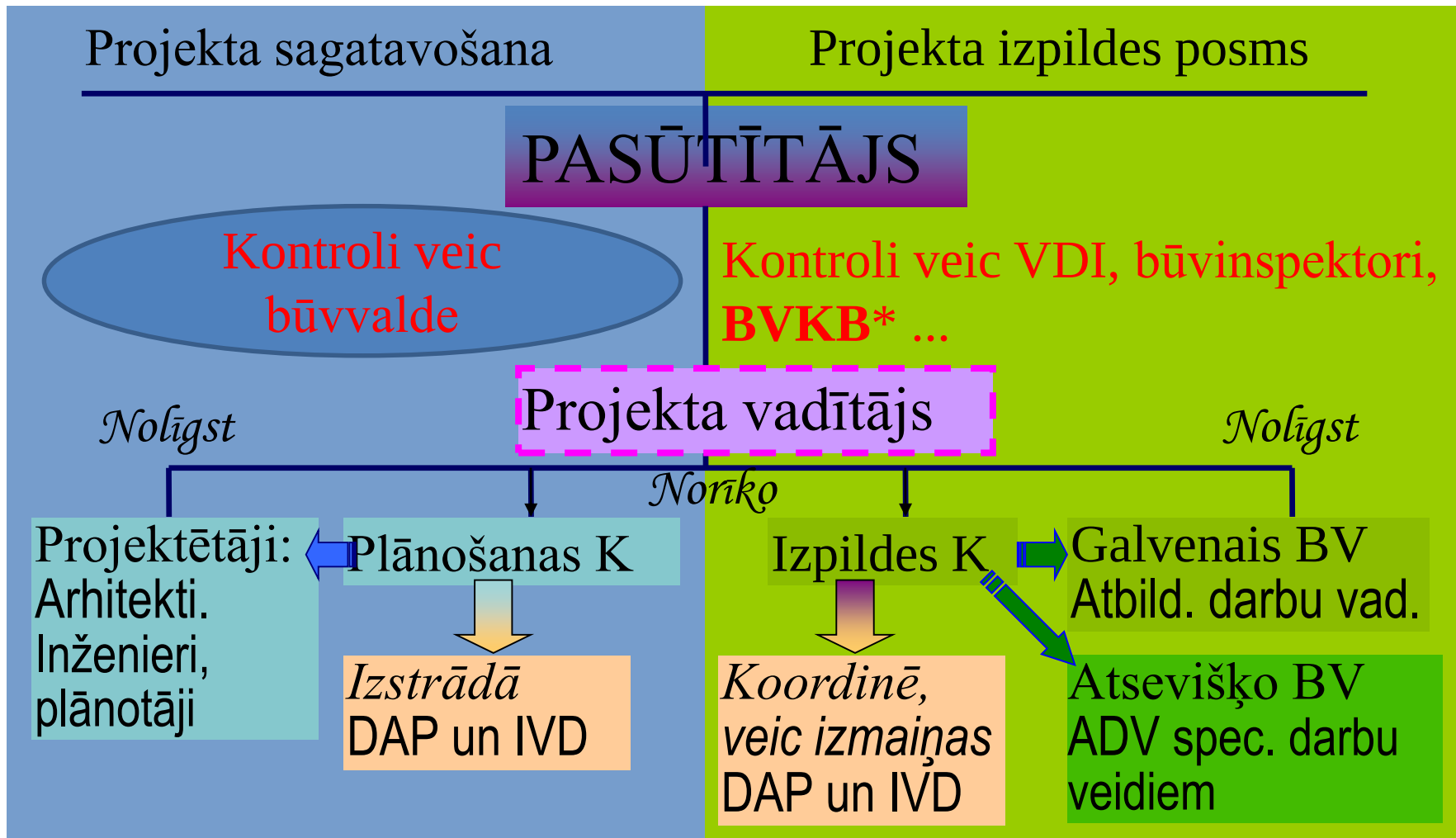
Kontrolē būvvalde! MK92 4.punkts

20.2. otrā stadija - projekta izpildes posmā ietver pasākumus būvdarbu veikšanas laikā.

21. Darba aizsardzības plānu projekta sagatavošanas posmā var izstrādāt kā atsevišķu dokumentu vai iestrādāt kā atsevišķu nodaļu tehniskā būvprojekta būvdarbu organizācijas daļā, iekļaujot šādu informāciju: ....

DA būvniecībā

Pasūtītājs un koordinatori

*Ja Būve ir piekritīga BVKB (skatīt BL pantu 6.¹)

BVKB

DA būvniecībā

Lai uzlabotu drošību, veicot būvdarbus:

- 1) Jābūt **DAP** un IVD! Šiem dokumentiem jāatspoguļo konkrētā objekta situācija un sagaidāmie apstākļi,
- 2) vēlams, lai DA koordinators būtu **neatkarīgs no GBV!**
{*skatīt EK ziņojumu COM(2008)698*}
- 3) DA koordinatoram **nevar būt pietiekami** ar pamatlīmeņa DA zināšanu izglītības programmas teorijas daļu – noteikumi prasa arī specializēto zināšanu apguvi būvniecības nozarē; + **vajadzētu info par koordinēšanu**
- 4) Būvvalžu darbiniekiem būtu jāapgūst **DA prasības, t.sk. arī specializēto zināšanu izglītības programmu!**
- 5) Tas pats attiecībā uz atbildīgajiem būvdarbu vadītājiem, būvuzraugiem

BVKB

DA būvniecībā

COM(2008)698

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 6.11.2008

COM(2008) 698 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI,
EIROPAS PARLAMENTAM, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU
KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

par to, kā praksē tiek īstenota Direktīva
92/57/EEK (pagaidu un pārvietojamie
būvlaukumi) un Direktīva 92/58/EEK
(drošības zīmes darba vietā) par drošību un
veselības aizsardzību darbā

BVKB

DA būvniecībā

Vai mēs varam ko mainīt!? **Jā**, bet tāpēc nepieciešams:

1) Lai tiktu novērsta noteikumu nesaprotamība

(piem., *MK92 15.3.: sagatavot atbilstošu dokumentāciju, iekļaujot informāciju par darba aizsardzības prasībām,*

lai gan *ES 92/57/EEK Pants 5 (c)* skaidri norāda, ka informācija vajadzīga vēlāku darbu veikšanai:

c) sagatavo projekta raksturam atbilstīgu dokumentāciju, kurā iekļauta attiecīgā darba drošības un veselības aizsardzības informācija, kas jāņem vērā, veicot jebkādus sekojošos darbus. LV

prepare a file appropriate to the characteristics of the project, containing relevant safety and health information to be taken into account during any subsequent work) EN

BVKB

DA būvniecībā

Ko vajadzētu mainīt?

2) Lai tiktu novērstas reizēm pat aplamības MK noteikumos,
(piem., veicot izmaiņas MK92-03, saistībā ar GBV un ABV no jaunā B likuma, 11.1. punkts MK92-03 vairs neatbilst direktīvai!)

3) Jānosaka prasība, ka būvlaukumā darbus drīkst veikt tikai DA būvniecībā apmācīti darbinieki (*varētu būt ar līdzīgu programmu, kā **Safe Pass** Īrijā vai **Construction Skills Register one day health and safety course** Ziemeļīrijā*)

4) Jāprasa, lai galvenais būvdarbu veicējs (GBV) nodrošinātu ABV ar **DAP** vai vismaz to DAP daļu, kas attiecas uz konkrētā apakšuzņēmēja veicamajiem darbiem būvlaukumā

BVKB

DA būvniecībā

Ko vajadzētu mainīt!?

5) Jāprasa, lai par GBV pienākumu tiktu noteikts veikt instruktāžas ABV nodarbinātajiem un pašnodarbinātajiem par būvlaukuma darba kārtību un specifiskajām prasībām būvlaukumā, kas izriet no DAP

Pamatojums: DAL 16.pants

Tā kā darbs norisināsies GBV teritorijā, tad tieši viņš ir atbildīgs, lai ABV nodarbinātie tiktu instruēti par riskiem būvlaukumā.

Pašlaik notiek tieši otrādi, GBV pieprasa, lai ABV uzrāda instruktāžu reģistrācijas dokumentus tieši par darbu konkrētajā būvlaukumā...

BVKB

DA būvniecībā

Vai mēs varam ko mainīt!?

6) Jāprasa, lai normatīvajos aktos būtu ietverta prasība, ka tenderu uzvarētājiem jāgarantē, ka nozīmīgu darbu daļu tie spēj veikt ar saviem darbiniekiem un jāspēj to pierādīt. Pašlaik situācija ir tāda, ka pat publiski GBV apgalvo, ka viņi nemaz nezinot, kas veic darbus!!!

7) Jāprasa, lai būvvaldes nesankcionētu būvdarbus, kuriem nav izstrādāts konkrētam projektam atbilstošs **DAP** un arī **IVD** – tas ir, nepieciešams, lai tiktu noteikta reāla atbildība par būvatļaujas izsniegšanu (atļaujošās atzīmes izdarīšanu), ja šie DA nozīmīgie dokumenti nav sagatavoti, vai ir neatbilstoši projekta apstākļiem (kaut kādi nokopēti...)

BVKB

DA būvniecībā

Vai mēs varam ko mainīt!?

7) Jāprasa, lai tiktu sakārtota darba aizsardzības koordinatoru apmācības kārtība - 1

Pašlaik prasības DA koordinatoru apmācībai bez MK92-03 nosaka arī MK749-10 *Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos*, kur nav prasības par specializēto zināšanu apguvi.

7. Uzticības personas un darba aizsardzības koordinatori nepieciešamās zināšanas darba aizsardzības jautājumos iegūst vienā no šādiem veidiem:

7.1. apgūstot darba aizsardzības pamatlīmeņa zināšanu izglītības programmas {PL ZIP} teorijas sadaļu;

7.2. apgūstot pašvaldības licencētu apmācības programmu, kura izstrādāta atbilstoši Izglītības un zinātnes ministrijas apstiprinātā pamatlīmeņa zināšanu izglītības programmas parauga teorijas sadaļai.

MK749-10 norādītais apliecinājums par DAK apmācības apguvi!?? (DA PL ZIP teorijas sadaļa)

Šādas apliecības
neapliecina to, ka
personai ir tiesības strādāt
par DA koordinatoru!

DA būvniecībā

Vai mēs varam ko mainīt!? Vai vajag mainīt?

7) Jāprasa, lai tiktu laboti MK749-10, ietverot prasības no MK92-03:

7. 7.1 Par projekta sagatavošanas koordinatoru tiesīga būt persona, kas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir saņēmusi arhitekta prakses sertifikātu vai būvprakses sertifikātu projektēšanas jomā un atbilst vismaz vienai no šādām prasībām:

7.1 1. apguvusi pamatlīmeņa zināšanas darba aizsardzībā (teorijas sadaļu) un specializētās darba aizsardzības zināšanas būvniecībā;...

8.1 Par projekta izpildes koordinatoru tiesīga būt persona, kas:

8.1 1. normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ir saņēmusi būvprakses sertifikātu būvdarbu vadīšanas un būvuzraudzības jomā un atbilst vismaz vienai no šādām prasībām:

8.1 1.1. apguvusi pamatlīmeņa zināšanas darba aizsardzībā (teorijas sadaļu) un specializētās darba aizsardzības zināšanas būvniecībā;...

BVKB

DA būvniecībā

2011. no ~6500 būvuzņēmumiem 5400 bija ar darbinieku skaitu līdz 9, tātad vairāk par 82 %

Nav oficiālu datu par uzņēmumu skaitu ar 1-5 darbiniekiem, bet to varētu būt vismaz 70% jeb vairāk par 4600~

Šiem mazajiem uzņēmumiem protams, ka nevajadzēs DA koordinatoru, bet šo apliecību “par apmācības programmas apguvi DA” taču iegūt ir visvieglāk, gala pārbaudījuma nav, tikai jānosēž un jānoklausās... Un papīrā vēl rakstīts, ka “apgūta” DA koordinatora apmācība...

Pie tam, šo apmācību veica ne tikai IZM reģistrētās un licencētās mācību iestādes, bet arī dažādas firmas ar pašvaldību licencēm...

BVKB

DA būvniecībā

MK99-05 Noteikumi par komercdarbības veidiem, kuros darba devējs iesaista kompetentu institūciju nosaka:

5. Darba devējs drīkst neiesaistīt kompetentu institūciju, ja uzņēmumā nav vairāk par pieciem nodarbinātajiem.

Taču specializēto ZIP apguve tiek prasīta tikai, ja uzņēmumā ir 6-10 nodarbināti (MK99-05 punkts 5.¹)

Šādu uzņēmumu (6-10 nodarbinātie) būvniecībā varētu būt ap 500, tātad specializētās zināšanas DA būvniecības jomā tiek prasītas tikai ap 500 personām, kas atbild par DA būvuzņēmumos?

BVKB

DA būvniecībā

Visiem būvspeciālistiem, kas darbā saskaras ar DA (tās koordinēšanu), būtu jāapgūst DA specializētā ZIP (ja nav augstākās izglītības DA)

Lai varētu strādāt par DA koordinatoru, bez specializētās ZIP papildus vēl būtu nepieciešama apmācība par DA koordinācijas organizatorisko aspektu.

Vienkāršāk būtu to atrisināt, mainot specializēto ZIP būvniecībā, jo pašlaik visu nozaru specializēto ZIP tēmas ir identiskas un tāpēc būvniecībai specifiskais organizatoriskais aspekts tur nav iekļauts, taču izmaiņas nedrīkst pārsniegt 10%, bet jāapskata visas tēmas.

Sadalītā kontrole būvniecībā un DA

BL 6.¹ pants. Būvniecības valsts kontroles biroja kompetence

...

8) izskata iesniegumus un sūdzības par būtiskiem normatīvo aktu pārkāpumiem būvniecības procesā vai arī gadījumos, kad būve ir radījusi vai var radīt bīstamību vai būtisku kaitējumu personu dzīvībai, veselībai, īpašumam vai videi. **Birojā** nevar apstrīdēt valsts un pašvaldību institūciju administratīvos aktus, kuri izdoti saskaņā ar šo likumu.

Sadalītā kontrole būvniecībā un DA

6.¹ pants. Būvniecības valsts kontroles biroja kompetence

(2) Attiecībā uz šā panta pirmās daļas 1.punktā minētajām būvēm **birojs** ... nodrošina šā likuma [18.pantā](#) noteiktās darbības.

18.pants. Būvniecības kontrole

*(2) Būvdarbi, kas uzsākti vai tiek veikti bez būvatļaujas vai pirms tam, kad būvatļaujā, apliecinājuma kartē vai paskaidrojuma rakstā izdarīta atzīme par attiecīgo nosacījumu izpildi, gadījumos, kad attiecīgie lēmumi saskaņā ar normatīvajiem aktiem ir nepieciešami, kā arī būvdarbi, kas neatbilst būvprojektam un normatīvo aktu prasībām, ir kvalificējami kā **patvaļīga būvniecība**. **Patvaļīga būvniecība** ir arī būves vai tās daļas ekspluatācija neatbilstoši projektētajam lietošanas veidam vai **būvdarbi, kas uzsākti bez attiecīgas projekta dokumentācijas, ja tāda nepieciešama saskaņā ar normatīvajiem aktiem.***

Sadalītā kontrole būvniecībā un DA

6.¹ pants. Būvniecības valsts kontroles biroja kompetence

(2) Attiecībā uz šā panta pirmās daļas 1.punktā minētajām būvēm **birojs** ... nodrošina šā likuma [18.pantā](#) noteiktās darbības.

18.pants. Būvniecības kontrole

(4) Veicot būvdarbu kontroli, būvinspektori atbilstoši to iestāžu kompetencei, kurās viņi nodarbināti:

- 1) pārbauda būvdarbu uzsākšanas atbilstību normatīvo aktu prasībām;*
- 2) pārbauda būvdarbu veikšanas atbilstību būvprojektam un normatīvo aktu prasībām;*
- 3) pārliecinās par būvizstrādājumu atbilstību apliecināšanas dokumentācijas esamību būvlaukumā un par konstatētajiem trūkumiem informē būvizstrādājumu tirgu uzraugošo iestādi;*
- 4) pārliecinās par vides aizsardzības prasību ievērošanu būvlaukumā un par konstatētajiem trūkumiem informē institūcijas, kuras veic vides valsts kontroli;*
- 5) pārliecinās, vai tiek veikta autoruzraudzība vai būvuzraudzība gadījumos, kad attiecīgās uzraudzības nepieciešamību nosaka normatīvie akti, un vai tiek ievērots būvuzraudzības plāns.*

Sadalītā kontrole būvniecībā un DA

6.¹ pants. Būvniecības valsts kontroles biroja kompetence

(2) Attiecībā uz šā panta pirmās daļas 1.punktā minētajām būvēm birojs ... nodrošina šā likuma [18.pantā](#) noteiktās darbības.

18.pants. Būvniecības kontrole

(5) Ja būvinspektors saskaņā ar šā panta ceturtās daļas 1.punktu konstatē **patvaļīgu būvniecību**, viņš **aptur būvdarbus** un uzraksta attiecīgu atzinumu, bet iestāde pieņem vienu no šādiem lēmumiem:

1) par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu, ja konkrētā objekta būvniecību attiecīgajā teritorijā nepieļauj normatīvie akti vai būvdarbi uzsākti pirms atzīmes izdarīšanas būvatļaujā par projektēšanas nosacījumu izpildi — neatkarīgi no apstākļiem, kādēļ attiecīgā darbība nav tikusi veikta;

2) par atļauju veikt būvniecību **pēc būvniecību regulējošu normatīvo aktu prasību izpildes**, bet gadījumos, kad patvaļīgas būvniecības rezultātā nodarīts kaitējums videi, — arī pēc tā novēršanas vides un dabas aizsardzību regulējošos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Ja lēmums par atļauju veikt būvniecību būvvaldes noteiktajā termiņā netiek izpildīts, būvvalde var lemt par iepriekšējā stāvokļa atjaunošanu.

Sadalītā kontrole būvniecībā un DA

6.¹ pants. Būvniecības valsts kontroles biroja kompetence

(2) Attiecībā uz šā panta pirmās daļas 1.punktā minētajām būvēm **birojs ... nodrošina** šā likuma [18.pantā](#) noteiktās darbības.

18.pants. Būvniecības kontrole

(8) Būvvalde pieņem lēmumu par būvatļaujas atcelšanu, ja izmaiņas skar lietošanas veidu, ir paredzētas būves apjomā vai novietojumā un nav konstatēti šā likuma [17.panta](#) 2.¹ daļā minētie apstākļi.

(9) (Izslēgta ar [03.07.2014.](#) likumu)(10) (Izslēgta ar [03.07.2014.](#) likumu)

(11) Lēmums par būvdarbu apturēšanu, kas ietverts būvinspektora atzinumā, lēmums par būvdarbu pārtraukšanu vai lēmums par būvatļaujas atcelšanu, tās atzīšanu par spēku zaudējušu izpildāms nekavējoties.

Šā lēmuma apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

Sadalītā kontrole būvniecībā un DA

DA kontrole sadalīta starp būvvaldi un VDI

MK92-03 *DA prasības, veicot būvdarbus*

4. Šo noteikumu ievērošanu projekta sagatavošanas posmā kontrolē **attiecīgās pašvaldības būvvalde**, bet projekta izpildes posmā - Valsts darba inspekcija. Šo noteikumu 28.1, 28.2, 28.3, 28.4, 28.5, 28.6, 28.7 un [28.8 punktā](#) noteikto prasību ievērošanu kontrolē arī Valsts ieņēmumu dienests.

Sadalītā kontrole būvniecībā un DA

Tātad DA plāna un 15.3. punktā minētās informācijas sagatavošana/kvalitāte ir jākontrolē Būvvaldei!

Ja objekts ir piekritīgs BVKB, tad **BKVB veic tikai būvdarbu kontroli,**

bet **būvatļauju izsniedz**, nosaka nosacījumus, kas jāizpilda un izdara atzīmes būvatļaujā par nosacījumu izpildi, kas atļauj uzsākt būvniecību - attiecīgās **pašvaldības būvvalde**. Taču...

Vai objekta īpatnībām atbilstošs **DAP** un 15.3. punktā minētā informācija nav valsts noteikts nosacījums būvdarbu sākšanai?!.

Kurš likums atļauj šīs prasības ignorēt?

Kāda ir būvvalžu amatpersonu atbildība līdz šim?

Sadalītā kontrole būvniecībā un DA

Projekta sagatavošanas (projektēšanas) posmā **visu kontroli** (arī darba aizsardzībā) veic **būvvaldes**.

Projekta izpildes (būvdarbu) posmā darba aizsardzību kontrolē VDI, nekontrolē vai ir adekvāts DAP un MK92-0315.3. punktā minētajai informācijai. Arī MK950 par nelaimes gadījumu izmeklēšanu DAP nepieciešamību ignorē!

Ja būve ir piekritīga BVKB, tad BVKB veic būvdarbu kontroli un arī pieņemšanu ekspluatācijā. Tomēr, ko var panākt BVKB, ja DAP nav, vai tas ir neatbilstošs?

Pašlaik var tikai informēt pašvaldību un ministriju... Tomēr to arī vajadzētu konsekventi darīt! Tomēr varbūt iespējams būvdarbus **apturēt par patvaļīgu būvniecību?!**

BVKB

DA būvniecībā

Lieta OGH 2 Ob 162/08 z (14.8.2008)

Pašnodarbinātais, ko nolīga jumta skārda uzlikšanai, nokrita un gāja bojā

Kāpēc?

Kas vainīgs?

BVKB

DA būvniecībā

Lieta OGH 2 Ob 162/08 z (14.8.2008)

3. un pēdējās instances tiesa

Vainīgi tie paši, kas otrās instances tiesā: **Pasūtītājs, galvenais būvuzņēmējs, tā norīkotais DA koordinators izpildes posmā un GBU nolīgtais apakšuzņēmējs H – taču bojā gājušais nav vainīgs**

Kāpēc?

Vai tā spriestu arī Latvijā?

BVKB

Salīdzinājums ar negadījumu Latvijā, 2012. g. ... 2012.gada letālā nelaimes gadījums darbā būvniecības nozarē foto (II)

Jumta kores daļa, kur bojā gājušais grieza paneļu malu

Atgrieztā paneļa mala, ko atlieca,
atbrīvojoties elektrozāģim
pēc bojā gājušā kritiena

Metāla sija, uz kuras stāvēja bojā
gājušais, uzsākot zāģēšanu.

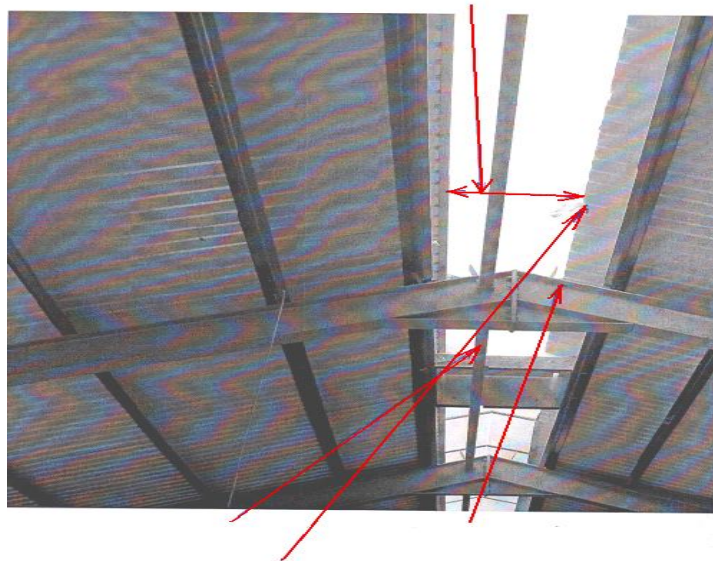
Metāla spāre, uz
kuras atradās
bojā gājušais pirms
kritiena

RVK

DA būvniecībā

Vīrietis, 52, būvstrādnieks
Veica piena mājas jumta seguma
(sendvičpaneļu) montāžu. Bojā
gājušais, pie drošības virves
nepiestiprinoties, uzkāpa uz jumta, lai
nozāģētu 10 cm maliņu no rīta
uzliktajiem paneļiem. Zaudēja līdzsvaru
un izkrita cauri jumta kores atverei no 6
m augstuma uz betona grīdas

Secinājumi Latvijā

Vainīgs pats būvstrādnieks un arī darba devējs!

Pasūtītājs, koordinators, vai bija DAP???

DA būvniecībā

ES dalībvalsts DA uzraudzības iestāde pēc negadījuma izdeva priekšrakstu, ka šāda veida būvēm ir jālieto aizsargtīkli, jo tie nodrošina kolektīvo aizsardzību, ja uz jumta vai zem tā vienlaicīgi strādā vairāki. Citas metodes pēc darba inspekcijas ieskata, kā uztverošās sastatnes, IAL un virvju izmantošana vai nu vispār nebūtu iespējamās darba veida un rakstura dēļ, vai arī prasītu ievērojamu laika patēriņu, līdz ar to augtu izmaksas.

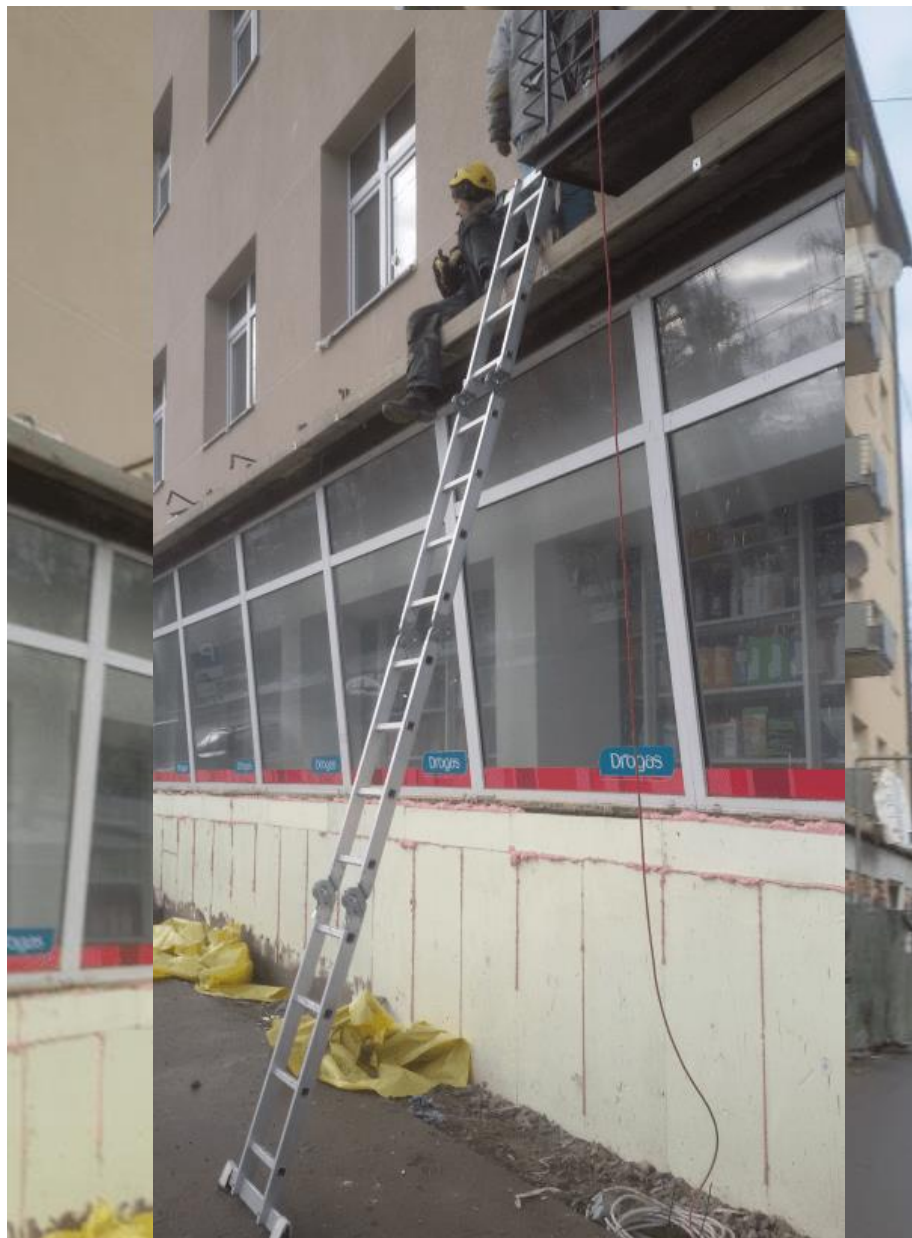
Līdzīgi nelaimes gadījumi, **vainīgie** –pavisam citi un arī noteiktas saistošas prasības turpmāk!

Būvniecības valsts kontroles birojs

Ēkas fasādes remontdarbi

Apmācības DA apjoms un kvalitāte

Darbu veicējiem (strādniekiem, atbildīgajiem darbu vadītājiem.

Procesa uzraugiem (būvvalžu personālam, tai skaitā būvinspektoriem, būvuzraugiem)

Piem., būvuzraugam VBN nosaka:

126.3. ja konstatētas patvaļīgas atkāpes no būvprojekta vai netiek ievērotas Latvijas būvnormatīvos vai **darba aizsardzību**, vides aizsardzību un ugunsdrošību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktās prasības, pārtraukt būvdarbus uz laiku, kamēr tiek novērsti konstatētie trūkumi, vai iesniegt attiecīgi pasūtītājam, būvvaldei, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam vai Valsts darba inspekcijai motivētu rakstisku pieprasījumu apturēt būvdarbus;

Likuma kvalitāte

⚠ Terminoloģijas sakārtošana un saskaņošana

⚠ Atbildības noteikšana

⚠ Ēkas, tās daļu, tās funkcionēšanai nepieciešamo iekārtu uzturēšanas un apkopes ņemšana vērā jau projektā – pašlaik būvuzraugam ir pat jāprasa nojaukt iekārtu drošai apkopei paredzētās platformas utt., ja tās nav bijušas būvprojektā...

⚠ Izvērtēšana un šādu izmaiņu saskaņošana likumā nav paredzēta...

Būvniecības valsts kontroles birojs

Paldies par uzmanību!

Māris Dambis
eksperts

15.04.2016.